

ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอย
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว
จังหวัดปทุมธานี¹

ธีรพันธุ์ หงษ์น้อย²

ร.ศ.ดร.วิทยา จิตนุพงศ์³

บทความ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

(Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัย 2 วิธีคือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไปในตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

¹บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รศ.ดร. วิทยา จิตนุพงศ์

²นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต (กลุ่มวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อยู่ในระดับกลาง เพราะมีการบริหารจัดการโดยทำการจ้างบริษัทเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบการเก็บขยะทุกประเภทในตำบลลาดหลุมแก้ว เพราะตำบลลาดหลุมแก้ว

ปัจจุบันยังมีขนาดเล็ก ประชากร 5,280 คน 1,842 ครัวเรือนและเป็นพื้นที่พัฒนา ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ขาดทรัพยากรด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและพื้นที่ในการพักคัดแยกขยะ จึงมีการบริหารจัดการโดยการจ้างบริษัทเอกชน "ห้างหุ้นส่วนจำกัด พอร์ตแลนด์ " ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การในการจัดเก็บขยะมูลฝอย จากตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ไปทิ้งที่บ่อขยะใน อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และชาวบ้านยังขาดการให้ความร่วมมือให้การคัดแยกขยะตามครัวเรือน และทางองค์การขาดความต่อเนื่องของนโยบายการคัดแยกขยะตามครัวเรือน ทำให้การจัดเก็บขยะต้องใช้เวลาและบวกกับการเพิ่มขึ้นทุกๆปีของครัวเรือนและโกดังทำให้ต้องมีการเพิ่มรอบในการจัดเก็บขยะเพิ่มมากขึ้น จากวันละ 1 รอบ ต่อ 3 หมู่เป็นวันละ 2 รอบต่อ 3 หมู่

บทความเรียงความจากการศึกษาอิสระเรื่อง “ ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รศ.ดร.วิทยา จิตนุกงศ์

นักศึกษาปริญญาโทโครงการหลักสูตรมหาวิทยาลัรามคำแหง

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

ความสำคัญและความเป็นมา

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่งของชุมชนทุกประเทศทั่วโลกเพราะมีส่วนสัมพันธ์กับความหนาแน่นของประชากรการประกอบอาชีพและสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมนั้นๆ จากการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในด้านสุขอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยปริมาณขยะในปี 2559 มีประมาณ 27.06 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีปริมาณขยะเพียง 23.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นคิดเป็น 14 เปอร์เซ็นต์ ภายในระยะเวลาเพียง 5 ปี (สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ; 2560) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะ ที่เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีภารกิจต้องจัดการสิ่งแวดล้อมในทุกๆ ด้าน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญ ในการจัดการปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมที่กระทบ ต่อสภาพแวดล้อมทั้งในระดับ ชุมชน และประเทศชาติ

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้วมีขนาดเล็กในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน ประชากรทั้งสิ้น 5,280 คน 1,842 ครัวเรือน และเป็นพื้นที่พัฒนามีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรในอนาคตจำนวนขยะก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่พยายามดำเนินการแก้ไข ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยอย่างจริงจังโดยได้มีการกำหนดประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมไว้เป็นส่วนหนึ่งในวิสัยทัศน์องการฯ ว่า “การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน การคัดแยก ขยะการสร้างพื้นที่สีเขียว มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจลดปริมาณมลพิษ ฝุ่นละอองกลิ่น เสียงไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัย” นอกจากวิสัยทัศน์ขององค์การแล้วยังพบว่ายุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ได้จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการ การคัดแยกขยะมูลฝอยโดยชุมชนตำบล ลาดหลุมแก้ว

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อสะท้อนให้เห็นความต้องการ และระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำ ไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือกิจกรรมโครงการต่างๆ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ความหมายของประสิทธิผล

นักวิชาการได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 27) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ประสิทธิผลจึงวัดกันที่ว่าองค์การสามารถสนองผู้บริโภคนสินค้าหรือบริการที่เป็นต้องการหรือไม่ และสามารถบรรลุในสิ่งที่พยายามจะทำมาน้อยเพียงใด

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, หน้า 22) กล่าวว่าประสิทธิผลเป็นการทำงานที่ได้ผลโดยสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมาย หากสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็แสดงว่าการทำงานมีประสิทธิผลสูง

รุ่ง แก้วแดง และ ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536, หน้า 169) ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

เปรมสุริย์ เชื่อมทอง (2536, หน้า 9) กล่าวว่า ประสิทธิผล คือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงานเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

ซีซอร์ และยูชต์แมน (Seashore & Yuchtman quoting Hall, 1991) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p. 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำ เป็นศูนย์กลางในการจัดการให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินงานขององค์การประสิทธิผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

กิบสัน และคณะ (Gibson Others 1982, p. 812) นิยามประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรง ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

จึงสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง การที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้ และสามารถจะสรุปความหมายตามทฤษฎีองค์การได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ (Zamuto, 1982)

1. ความหมายที่ใช้ในแนวทางเป้าหมาย (Goal – based Approach) เป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่
2. ความหมายที่ใช้แนวทางระบบ (System – based Approach) เป็นการพิจารณาว่าองค์การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์การและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การ
3. ความหมายที่ใช้แนวทางกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Multiple – Constituencies Approach) เป็นการพิจารณาว่าองค์การสามารถในการตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้

ความสำคัญของประสิทธิผล

ประสิทธิผลมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในศาสตร์ทางการบริหารและองค์การนับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่า การบริหารองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์การจะอยู่รอดและมีความมั่นคงจะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลองค์การจะล่มสลายไปในที่สุด ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อองค์การ ดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2537)

1. ช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การการจัดตั้งองค์การย่อมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการหรือไม่

2. ประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหารการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

3. ประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์การ แสดงว่าองค์การมีประสิทธิผล โดยประสิทธิผลอาจพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 ประสิทธิภาพของบุคคล

3.2 ประสิทธิภาพขององค์การ

ประสิทธิผลของบุคคล คือ ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานใด ๆ หรือปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ แล้วประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดผลโดยตรงและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพ เช่น ความถูกต้อง ความมีคุณค่า เหมาะสมดีกับงาน ตรงกับความคาดหวังและความต้องการของหมู่คณะ สังคม และผู้จะนำผลนั้นไปใช้เป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลขององค์การ คือ การเน้นไปที่ผลรวมขององค์การ ซึ่งกิบสันและคณะ (Gibson and Other, 1982) อธิบายถึงเกณฑ์ของความมีประสิทธิภาพขององค์การว่าประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว คือ

1. การผลิต (Production)
2. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
3. ความพึงพอใจ (Satisfaction)
4. การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness)
5. การพัฒนา (Development)

สำหรับคำว่า “**ประสิทธิภาพ**” (Efficiency) หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงาน ว่าใช้ไปอย่างไร มากน้อยแค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานใช้โดยประหยัดให้ได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ตามเป้าหมายขององค์การคาดหวังอย่างคุ้มค่าหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ประสิทธิภาพมี 2 ระดับ คือ

1. ประสิทธิภาพของบุคคล
2. ประสิทธิภาพขององค์การ

ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถใช้เทคนิคหรือยุทธวิธีในการทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีปริมาณตามความต้องการและมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและปริมาณของผลงาน มีวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง กรที่องค์การสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์การโดยใช้ทรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคน อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเปล่าน้อยที่สุดมีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดีโดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากรและกำลังคน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อองค์การหรือหน่วยงานมาก เพราะเป็นตั้งชี้วัดความสำเร็จขององค์การ ในการที่จะตัดสินใจว่าองค์การจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ ประกอบกับประสิทธิภาพก็มีความสำคัญต่อองค์การมากเช่นกัน หากการดำเนินงานองค์การไม่มีประสิทธิภาพก็จะมีผลกำไร ประสบแต่ความขาดทุน ก็ยากที่องค์การจะตั้งอยู่ได้ ดังนั้น ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการทำให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายองค์การ (Goals) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจและร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลผลิต (Output) ที่ต้องการ จึงมีความสัมพันธ์กันทำให้้องค์การบรรลุเป้าหมายภายในเงื่อนไขที่มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบรรลุถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพจึงเป็นที่พึงปรารถนาของทุกองค์การ

ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว

หมายถึง ระดับ ความสำเร็จในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านประสิทธิภาพ และด้านคุณภาพ

- 1) **ด้านผลผลิต** หมายถึง จำนวน/ปริมาณของการทำโครงการหรือกิจกรรมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว

2) **ด้านประสิทธิภาพ** หมายถึง ความคุ้มค่า ความประหยัดทางด้านบุคลากรในเรื่อง เวลาและจำนวนเงินที่เสียไปในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว

3) **ด้านคุณภาพ** หมายถึง การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด/ประโยชน์ และ สร้างความพึงพอใจต่อคนส่วนรวมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในแบบแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นข้อมูลสนับสนุนเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอย ของคนในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำมาวิเคราะห์ถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักงานปลัด พนักงานจ้างทั้งสิ้น 5 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมการด้านความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม ศึกษาตำราแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ และสร้างเครื่องมือวิจัย

2. ผู้วิจัยเตรียมความรู้ ในเรื่องระเบียบวิธีวิจัย จรรยาบรรณของนักวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัย

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยการศึกษาระเบียบคำถามจาก แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดย สร้างคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการเรียงเรียงคำถามเป็นลักษณะของคำถามแบบเปิด

คำถามในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แนวคำถามด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถาม

ประเด็นที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับ แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในปัจจุบันและประเมินสภาพปัญหาในอนาคตของชุมชน

ประเด็นที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับ แนวทางในการพัฒนาบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นที่ 4 แนวคำถามเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะ ในชุมชน

ประเด็นที่ 5 แนวคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมหรือวิธีการต่อการจัดการขยะภายในครัวเรือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบสัมภาษณ์ กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยได้แบ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) ผู้ทำการวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการจากแหล่งข้อมูล และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ นิตยสาร วารสาร บทความต่าง ๆ เอกสารวาระการประชุมข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยก่อนเริ่มสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการ สัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์โดยประมาณไม่เกิน 40 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์

การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล

การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงและการบันทึกภาคสนาม มาพิจารณาหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้และพิจารณาหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล โดยนำข้อสรุปไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบว่า เป็นความจริงตามที่บรรยายและอธิบายหรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปสุดท้ายที่สมบูรณ์และเป็นข้อค้นพบจากการให้ข้อมูลจริงของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลมาตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลมาพบว่า ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อยู่ในระดับกลาง เพราะมีการบริหารจัดการโดยทำการจ้างบริษัทเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบการเก็บขยะทุกประเภทในตำบลลาดหลุมแก้ว เพราะตำบลลาดหลุมแก้วปัจจุบันยังมีขนาดเล็ก ประชากร 5,280 คน 1,842 ครัวเรือนและเป็นพื้นที่พัฒนา ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ขาดทรัพยากรด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและพื้นที่ในการพักคัดแยกขยะ

จึงมีการบริหารจัดการโดยการจ้างบริษัทเอกชน” ห้างหุ้นส่วนจำกัด พอร์ดแลนด์ “ ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การในการจัดเก็บขยะมูลฝอย จากตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ไปทิ้งที่บ่อขยะใน อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และชาวบ้านยังขาดการให้ความร่วมมือให้การคัดแยกขยะตามครัวเรือน และทางองค์การขาดความต่อเนื่องของนโยบายการคัดแยกขยะตามครัวเรือน ทำให้การจัดเก็บขยะต้องใช้เวลาานานและบวกกับการเพิ่มขึ้นทุกๆปีของครัวเรือนและโกดังทำให้ต้องมีการเพิ่มรอบในการจัดเก็บขยะเพิ่มมากขึ้น จากวันละ 1 รอบ ต่อ 3 หมู่เป็นวันละ 2 รอบต่อ 3 หมู่

ข้อเสนอแนะ ชาวบ้านในตำบลลาดหลุมแก้วยังขาดความร่วมมือในการคัดแยกขยะจึงอยากให้ผลิตนโยบายเพื่อให้ความรู้และสร้างแรงจูงใจและมีความต่อเนื่องแบบจริงจังในการคัดแยกขยะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะตามครัวเรือนเพื่อเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนของตำบลลาดหลุมแก้ว

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้วและเพื่อเป็น

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

การศึกษางานวิจัย”ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับเก็บข้อมูล และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารงานและพนักงานจ้าง จำนวน5คนในองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญครบถ้วนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมความร่วมมือในการจัดการขยะ มูลฝอย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหาร จัดการขยะ อยู่ในระดับต่ำมาก ในทิศทางเดียวกัน นั่นหมายความว่า ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะมูลฝอยมาก จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้วมีประสิทธิผลมากขึ้นเช่นกันและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะ อยู่ในระดับต่ำมาก ในทิศทางเดียวกันนั่นหมายความว่า ถ้าประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว มีประสิทธิในการบริหารจัดการขยะมากขึ้นเช่นกันและการขยายตัวเพิ่มขึ้นของสังคมเมืองการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

5.2อภิปรายผล

องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้วยังเป็นองค์การขนาดเล็กยังขาดทรัพยากรด้านบุคลากรเทคโนโลยีและพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยจึงมีการบริหารจัดการขยะโดยทำการจ้างบริษัทเอกชนในการดำเนินงานจัดเก็บขยะมูลฝอยในตำบล

หลุมแก้วเพื่อให้เกิดความสะอาดและไม่ให้ขยะมูลฝอยเป็นสิ่งรบกวนของผู้คนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Seashore & Yuchtman quoting Hall, 1991) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

(Hoy & Miskel, 1991, p. 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำ เป็นศูนย์รวมในการจัดการให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินงานขององค์การประสิทธิผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(Gibson Others 1982, p. 812) นิยามประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรง ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกในการคัดแยกขยะตามครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับต่ำมากส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะอยู่ในระดับต่ำด้วยเช่นกันสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรวุฒิ เสมอภาค (2546) ที่ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การจัดงบประมาณ

และยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ อารีย์ วงศ์เกษม (2542) ที่ศึกษาการบริหารและการจัดการมูลฝอยโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น:ศึกษากรณีเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัญหาในการบริหารจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองพล คือ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัด องค์การการจัดบุคลากร เทคโนโลยี อุปกรณ์ ไม่เพียงพอ กับปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นโดยจะเห็นได้ว่าปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยสืบเนื่องมาจากงบประมาณ และค่าธรรมเนียมน้อย ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะขาดบุคลากรและไม่มีเงินทุนในการจัดซื้อที่ดินและ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เพื่อแปรสภาพและกำจัด ขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดการเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม มีความรู้และ ทักษะที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการลดปัญหา ขยะมูลฝอยโดยใช้หลักการ 5 R (Reduce, Reuse, Reject, Recycle, Repair) ควรร่วมมือและสนับสนุนให้องค์กรส่วนท้องถิ่นในการทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลและควรรีกรูปแบบในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามแผนงาน/โครงการที่ได้จากผลการศึกษา

2. ผลิตนโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักความสะอาดโดยให้รู้จักลดปริมาณมูลฝอยจากครัวเรือนและต้องปฏิบัติตามนโยบายแบบต่อเนื่อง

3. การประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงการควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยโดยมีป้ายและคำขวัญรณรงค์การทิ้งขยะ มีถังขยะที่แยกประเภทมีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อน การนำไปกำจัดเพื่อลดปริมาณขยะการรณรงค์ลดใช้ภาชนะ บรรจุอาหารที่เป็นโฟม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ทราบถึงผลเสียของการทิ้งขยะไม่ถูกที่และผลดีจาก การคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง และมีการนำกฎหมายการทิ้ง ขยะมาใช้อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”

2. การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบปัจจัยภายในและภายนอกองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว”

บรรณานุกรม

- เว็บไซต์องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
<http://ladlumkaew.go.th/public/contact/data/index/menu/122>
- (กীরดีวรรณ กัลยาณมิตร 2559) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยประชาชนมีส่วนร่วมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี
- ไกรวุฒิ เสมอภาค. (2546). ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอ เมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จารุวรรณ ทองไพบูลย์. (2545). การบริหารและการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการ พัฒนา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชื่นใจ บุชาธรรม. (2542). การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณหาด บางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- (ปิยะธิดา อภัยภักดิ์ 2559) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : วิเคราะห์กรณีการจัดการขยะของเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
- (ปิยชาติ ศิลปสุวรรณ2557). ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ. กรุงเทพฯ: สำนัก วิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- (กรมควบคุมมลพิษ, 2540, หน้า 6)
- (อาภรณ์ อ่อนคง) นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช